

WYMAGANIA EDUKACYJNE NIEZBĘDNE DO OTRZYMANIA POSZCZEGÓLNYCH ŚRÓDROCZNYCH I ROCZNYCH OCEN KLASYFIKACYJNYCH

EDUKACJA DLA BEZPIECZEŃSTWA – KLASA 8

Szkoła Podstawowa nr 2 w Wodzisławiu Śląskim
Podręcznik: Żyję i działam bezpiecznie (Nowa Era)

Założenia dokumentu

- Wymagania opisują obserwowalne i sprawdzalne działania ucznia w zakresie wiedzy i umiejętności.
- Poziomy 2–6 mają charakter hierarchiczny i kumulatywny: osiągnięcie poziomu wyższego zakłada spełnienie wymagań poziomów niższych.
- Wymagania wynikają z realizowanego programu nauczania oraz rozkładu materiału z planem wynikowym „Żyję i działam bezpiecznie”. Ocena śródroczna i roczna jest ustalana na podstawie poziomu osiągnięć ucznia w odniesieniu do wymagań edukacyjnych określonych w niniejszym dokumencie.
- Nie formułuje się odrębnych wymagań na ocenę niedostateczną. Ocenę niedostateczną ustala się, gdy uczeń nie osiągnął wymagań koniecznych określonych dla oceny dopuszczającej.
- Podstawą ustalenia poziomu osiągnięć są różnorodne dowody uczenia się, w szczególności odpowiedzi ustne i pisemne, zadania problemowe, analiza sytuacji, demonstracje i ćwiczenia praktyczne, w tym symulacje udzielania pierwszej pomocy. W zadaniach praktycznych z pierwszej pomocy oraz w ćwiczeniach związanych z bezpieczeństwem nadrzędnym kryterium jest wykonanie czynności zgodnie z poznanym algorytmem i zasadami bezpieczeństwa. Wymagania dotyczące szkolenia strzeleckiego odnoszą się do bezpiecznych ćwiczeń edukacyjnych realizowanych zgodnie z programem, regulaminem miejsca zajęć i poleceniami prowadzącego.
- Wymagania oraz sposoby sprawdzania osiągnięć dostosowuje się do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz dokumentacją ucznia.

I. Postępowanie w sytuacjach zagrożeń

Zakres / temat	2 – dopuszczająca	3 – dostateczna	4 – dobra	5 – bardzo dobra	6 – celująca
Ostrzeganie o zagrożeniach i alarmowanie	- rozpoznaje podstawowe sygnały alarmowe - wymienia podstawowe środki alarmowe i źródła informacji o zagrożeniach	- opisuje zasady zachowania po ogłoszeniu alarmu - wskazuje systemowe źródła ostrzegania o zagrożeniach lokalnych	- rozdziela rodzaje alarmów i dobiera właściwe zachowanie do komunikatu ostrzegawczego - wyjaśnia znaczenie szybkiego reagowania na alarm	- analizuje przykładowy komunikat ostrzegawczy i określa właściwy sposób postępowania - porównuje sposoby alarmowania i ich zastosowanie	- redaguje poprawny komunikat ostrzegawczy dla wskazanego zagrożenia - uzasadnia dobór sposobu alarmowania do sytuacji
Ewakuacja	- rozpoznaje znaki ewakuacyjne i wskazuje drogę oraz miejsce zbiórki - wymienia podstawowe zasady zachowania podczas ewakuacji	- opisuje kluczowe elementy szkolnej instrukcji ewakuacji - opisuje sposób przygotowania się do planowanej ewakuacji	- omawia ogólne zasady ewakuacji oraz zasady zabezpieczenia podstawowych potrzeb ewakuowanych - rozdziela zachowania właściwe i niewłaściwe podczas ewakuacji	- rozdziela stopnie ewakuacji i dobiera działania do rodzaju zagrożenia - wyjaśnia zasady ewakuacji ludzi i zwierząt oraz przeciwdziałania panice	- analizuje sytuację zagrożenia i opracowuje bezpieczny sposób ewakuacji - uzasadnia kolejność działań i sposób ograniczania paniki
Zagrożenia i podmioty ratownicze	- rozpoznaje podstawowe zagrożenia i ich źródła - wymienia służby i podmioty działające na rzecz bezpieczeństwa	- rozdziela zagrożenia czasu pokoju i wojny - wymienia zadania KSRG i PRM oraz społeczne podmioty ratownicze	- wyjaśnia rolę PSP i PRM - charakteryzuje zadania OSP, GOPR, TOPR i WOPR	- porównuje zadania wybranych służb i podmiotów ratowniczych - dobiera właściwy podmiot do przykładowego zdarzenia	- analizuje złożoną sytuację zagrożenia i uzasadnia potrzebę współdziałania różnych służb - projektuje schemat zgłoszenia i współpracy w przykładowej sytuacji

Zakres / temat	2 – dopuszczająca	3 – dostateczna	4 – dobra	5 – bardzo dobra	6 – celująca
Pożary	- wymienia główne przyczyny pożarów i typowe zagrożenia dla życia - rozpoznaje znaki ochrony przeciwpożarowej i podstawowy sprzęt gaśniczy	- opisuje zasady postępowania podczas pożaru - dobiera podstawowy środek gaśniczy do typowego rodzaju pożaru	- opisuje sposób użycia podręcznego sprzętu gaśniczego - wyjaśnia zasady bezpiecznego gaszenia pożaru w zarodku	- analizuje zagrożenia pożarowe w domu, szkole i otoczeniu - wyjaśnia postępowanie osoby odciętej od drogi ewakuacji	- dobiera i uzasadnia sposób działania w złożonej sytuacji pożarowej - opracowuje zasady profilaktyki pożarowej dla wskazanego miejsca
Powodzie i ekstremalne warunki pogodowe	- wymienia główne przyczyny i zagrożenia związane z powodzią, burzą, wichurą, upałem, mrozem i śnieżycą - wskazuje podstawowe zasady bezpiecznego zachowania	- opisuje zasady postępowania podczas powodzi i wybranych ekstremalnych zjawisk pogodowych - opisuje przygotowanie domu do burzy lub wichury	- dobiera działania zapobiegawcze i ratownicze do rodzaju zagrożenia - wyjaśnia zasady zaopatrzenia ewakuowanych w wodę i żywność	- analizuje sytuacje związane z lawiną, falą upałów, silnym mrozem lub powodzią i proponuje działania - uzasadnia potrzebę przeciwdziałania panice	- opracowuje plan przygotowania gospodarstwa domowego na wskazane zagrożenie pogodowe - ocenia proponowane działania i uzasadnia najbezpieczniejsze rozwiązanie
Wypadki komunikacyjne i niebezpieczne substancje	- wymienia podstawowe zasady postępowania na miejscu wypadku - rozpoznaje podstawowe oznaczenia ostrzegające o substancjach niebezpiecznych	- opisuje obowiązki pieszego i kierowcy wobec pojazdu uprzywilejowanego - opisuje zachowanie po uwolnieniu niebezpiecznej substancji	- wyjaśnia zasady zabezpieczenia miejsca wypadku i wezwania pomocy - dobiera podstawowe środki ochrony do przykładowego zagrożenia chemicznego	- analizuje sytuację awarii transportowej lub chemicznej i ustala kolejność bezpiecznych działań - wyjaśnia ograniczenia środków podręcznych ochrony	- opracowuje procedurę postępowania dla przykładowego zdarzenia komunikacyjnego lub chemicznego - uzasadnia priorytety bezpieczeństwa ratownika i poszkodowanych
Zagrożenia terrorystyczne i bezpieczeństwo w sieci	- wyjaśnia pojęcie terroryzmu i wskazuje podstawowe zasady zachowania podczas zdarzenia terrorystycznego - wymienia podstawowe zasady bezpieczeństwa w sieci	- opisuje zasady zachowania w sytuacji wtargnięcia uzbrojonej osoby - rozpoznaje przykłady cyberprzemocy i wskazuje właściwą reakcję	- wyjaśnia możliwe skutki użycia środków biologicznych, chemicznych i wybuchowych - opisuje procedury reagowania na cyberprzemoc	- analizuje przykładową sytuację zagrożenia i dobiera bezpieczne zachowanie - proponuje działania zwiększające bezpieczeństwo w sieci	- ocenia warianty postępowania w złożonej sytuacji zagrożenia i uzasadnia wybór - opracowuje zestaw zasad ograniczających ryzyko w środowisku cyfrowym

II. Bezpieczeństwo państwa

Zakres / temat	2 – dopuszczająca	3 – dostateczna	4 – dobra	5 – bardzo dobra	6 – celująca
Bezpieczny obywatel, bezpieczne państwo	- wymienia podstawowe dziedziny bezpieczeństwa państwa - wskazuje wybrane instytucje systemu bezpieczeństwa	- opisuje podstawowe elementy systemu bezpieczeństwa i ich zadania - wskazuje miejsce Polski w wybranych organizacjach międzynarodowych	- charakteryzuje geopolityczne i militarne aspekty bezpieczeństwa państwa - wyjaśnia związki między wybranymi elementami systemu bezpieczeństwa	- analizuje wybrane wyzwania dla bezpieczeństwa indywidualnego i zbiorowego - porównuje zadania instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo	- analizuje przykładowe uwarunkowania bezpieczeństwa państwa i uzasadnia znaczenie współpracy instytucjonalnej i międzynarodowej - formułuje wnioski dotyczące zależności między różnymi dziedzinami bezpieczeństwa
Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej	- wymienia rodzaje Sił Zbrojnych RP i rozpoznaje podstawowe typy wyposażenia - wymienia podstawowe zadania władz w dziedzinie obronności	- opisuje zadania i strukturę Sił Zbrojnych RP - wymienia zadania Sił Zbrojnych podczas klęsk żywiołowych	- charakteryzuje zadania poszczególnych rodzajów Sił Zbrojnych RP - wyjaśnia kompetencje podstawowych organów państwa w zakresie obronności	- porównuje role władz państwowych i samorządowych w zakresie obronności - analizuje przykłady użycia Sił Zbrojnych w sytuacjach niemilitarnych	- wyjaśnia współdziałanie elementów systemu obronnego państwa w przykładowej sytuacji - uzasadnia znaczenie określonych zdolności Sił Zbrojnych dla bezpieczeństwa państwa

Zakres / temat	2 – dopuszczająca	3 – dostateczna	4 – dobra	5 – bardzo dobra	6 – celująca
Cyberbezpieczeństwo	- wymienia najczęstsze zagrożenia cyberbezpieczeństwa - rozpoznaje podstawowe zasady bezpiecznego korzystania z sieci	- wyjaśnia istotę cyberbezpieczeństwa w wymiarze cywilnym i wojskowym - opisuje sposoby reagowania na cyberprzemoc	- charakteryzuje rolę cyberbezpieczeństwa w systemie bezpieczeństwa państwa - stosuje zasady bezpiecznego postępowania w przykładowych sytuacjach	- analizuje przykładowe zagrożenie cyfrowe i proponuje działania ograniczające ryzyko - porównuje skutki zagrożeń dla osoby i instytucji	- opracowuje zasady reagowania na złożony incydent cyberbezpieczeństwa na poziomie adekwatnym do ucznia - uzasadnia znaczenie ochrony informacji i odpowiedzialnego korzystania z sieci

III. Podstawy pierwszej pomocy

Zakres / temat	2 – dopuszczająca	3 – dostateczna	4 – dobra	5 – bardzo dobra	6 – celująca
Podstawowe wiadomości i postępowanie na miejscu zdarzenia	- definiuje pierwszą pomoc i wymienia jej podstawowe cele - rozpoznaje stan zagrożenia życia i wymienia numery alarmowe - wymienia podstawowe wyposażenie apteczki	- opisuje prawny i moralny obowiązek udzielania pierwszej pomocy - opisuje zasady bezpieczeństwa ratownika, poszkodowanego i miejsca zdarzenia - formułuje podstawowy komunikat do służb ratunkowych	- ocenia bezpieczeństwo miejsca zdarzenia i ustala kolejność podstawowych działań - przeprowadza prosty wywiad SAMPLE w sytuacji symulowanej - dobiera środki ochrony osobistej	- analizuje sytuację zdarzenia, rozpoznaje potencjalne zagrożenia i uzasadnia kolejność działań - wyjaśnia znaczenie łańcucha przeżycia i „złotej godziny”	- samodzielnie organizuje działania w rozbudowanej sytuacji symulowanej z zachowaniem priorytetów bezpieczeństwa - ocenia poprawność przebiegu akcji i wskazuje możliwe usprawnienia
Osoba nieprzytomna i omdlenie	- sprawdza przytomność i oddech według podanego schematu - wymienia podstawowe zasady postępowania z osobą nieprzytomną	- udrażnia drogi oddechowe i ocenia oddech - układa oddychającą osobę nieprzytomną w pozycji bezpiecznej	- bezpiecznie odwraca poszkodowanego na plecy i wykonuje pełny schemat oceny - rozpoznaje objawy zwiastujące omdlenie i proponuje podstawową samopomoc	- wyjaśnia mechanizm niedrożności dróg oddechowych u osoby nieprzytomnej - uzasadnia wybór pozycji poszkodowanego i potrzebę ponownej oceny oddechu	- sprawnie wykonuje pełny algorytm w sytuacji symulowanej i dostosowuje działania do zmiany stanu poszkodowanego - analizuje nietypowe okoliczności i uzasadnia odstępstwo od standardowego ułożenia
Resuscytacja krążeniowo-oddechowa i AED	- rozpoznaje oznaki nagłego zatrzymania krążenia - opisuje podstawowy algorytm RKO osoby dorosłej	- wykonuje na manekinie uciski klatki piersiowej i oddechy ratownicze według instrukcji - opisuje zastosowanie AED	- samodzielnie wykonuje RKO na manekinie z zachowaniem właściwej kolejności czynności - stosuje AED w sytuacji symulowanej zgodnie z poleceniami urządzenia	- wyjaśnia warunki wysokiej jakości RKO i sytuacji prowadzenia resuscytacji z wyłącznym uciskaniem klatki piersiowej - opisuje różnice w podstawowym postępowaniu u dzieci i niemowląt	- sprawnie współpracuje z drugą osobą podczas symulowanej RKO i użycia AED - analizuje przebieg symulacji i uzasadnia działania zwiększające skuteczność resuscytacji
Rany, krwotoki i wstrząs	- rozdziela podstawowe rodzaje ran i krwawień - wymienia zasady ochrony własnej podczas opatrywania rany	- wykonuje podstawowy opatrunek osłaniający i uciskowy na kończynie - opisuje objawy i zagrożenia związane z dużą utratą krwi	- dobiera i wykonuje opatrunek odpowiedni do rodzaju rany w sytuacji symulowanej - stosuje zasady postępowania przeciwwstrząsowego	- wykonuje opatrunki w obrębie głowy i tułowia oraz omawia zasady użycia opaski uciskowej - dobiera zastępcze środki opatrunkowe	- analizuje złożoną sytuację urazową, dobiera metodę tamowania krwawienia i uzasadnia wybór - ocenia skuteczność założonego opatrunku i koryguje działanie w symulacji

Zakres / temat	2 – dopuszczająca	3 – dostateczna	4 – dobra	5 – bardzo dobra	6 – celująca
Urazy kości i stawów	- wymienia typowe objawy złamania, zwichnięcia i skręcenia - wskazuje podstawowe zasady postępowania przy urazie kończyny	- opisuje sposób doraźnego unieruchomienia kończyny - wymienia sytuacje, w których podejrzewa się uraz kręgosłupa	- prawidłowo unieruchamia kończynę w zastanej pozycji z wykorzystaniem dostępnych materiałów - stosuje zasady postępowania przy podejrzeniu urazu kręgosłupa	- wyjaśnia cel i zasady doraźnego unieruchomienia - analizuje możliwe powikłania urazów i dobiera bezpieczny sposób postępowania	- samodzielnie dobiera sposób unieruchomienia do sytuacji symulowanej i uzasadnia wybór - ocenia poprawność wykonanego zabezpieczenia i wskazuje korekty
Oparzenia, odmrożenia i zaburzenia termiczne	- rozpoznaje podstawowe rodzaje oparzeń i objawy wychłodzenia lub przegrzania - wymienia podstawowe zasady pierwszej pomocy	- opisuje postępowanie przy oparzeniu termicznym i chemicznym oraz odmrożeniu - demonstruje chłodzenie oparzonej kończyny	- dobiera działania do rodzaju urazu termicznego - opisuje postępowanie przy udarze słonecznym i ciepłym	- szacuje powierzchnię oparzenia w prostych przykładach - proponuje działania zapobiegające oparzeniom, odmrożeniom i udom termicznym	- analizuje złożoną sytuację urazu termicznego i ustala priorytety pomocy - uzasadnia dobór sposobu postępowania oraz działania profilaktyczne
Nagłe stany chorobowe i zadbawienie	- rozpoznaje podstawowe objawy zadbawienia, udaru, zawału, napadu padaczkowego i zaburzeń glikemii - wymienia podstawowe działania pierwszej pomocy	- opisuje sposób udzielania pierwszej pomocy w wymienionych stanach - wykonuje podstawowe czynności pomocy przy zadbawieniu w symulacji	- stosuje schemat FAST i interpretuje jego wynik - dobiera właściwe postępowanie do objawów przedstawionych w scenariuszu	- porównuje objawy wybranych stanów nagłych i uzasadnia różnice w postępowaniu - analizuje scenariusz i ustala kolejność działań	- sprawnie rozwiązuje złożony scenariusz symulacyjny obejmujący rozpoznanie stanu, wezwanie pomocy i właściwe działania - uzasadnia decyzje ratownicze
Tonięcie, porażenie prądem, zatrucie, anafilaksja, ukąszenia i ciało obce w oku	- wymienia podstawowe zagrożenia i zasady bezpieczeństwa w tych sytuacjach - wskazuje konieczność wezwania odpowiedniej pomocy	- opisuje podstawowe zasady pierwszej pomocy przy porażeniu prądem, zatruciu, ukąszeniu, użądleniu i napadzie duszności - opisuje zagrożenia związane z wodą	- dobiera bezpieczne działania do przykładowego zdarzenia - rozpoznaje objawy wstrząsu anafilaktycznego i stosuje zasady postępowania przeciwwstrząsowego	- analizuje ryzyko dla ratownika i poszkodowanego w zatruciu, porażeniu prądem i tonięciu - odtwarza etapy pomocy po wydobyciu poszkodowanego z wody	- rozwiązuje złożony scenariusz ratowniczy z zachowaniem bezpieczeństwa i właściwej kolejności działań - uzasadnia działania zapobiegające tonięciu, zatruciom i innym wskazanym zdarzeniom

IV. Kształtowanie postaw obronnych

Zakres / temat	2 – dopuszczająca	3 – dostateczna	4 – dobra	5 – bardzo dobra	6 – celująca
Wstęp do szkolenia strzeleckiego	- wymienia podstawowe zasady bezpieczeństwa podczas szkolenia strzeleckiego i rozpoznaje wymagane środki ochrony - rozpoznaje podstawowe postawy strzeleckie i elementy przyrządów celowniczych	- opisuje zasady BLOS i regulaminowe zachowanie na strzelnicy - przyjmuje podstawowe postawy strzeleckie na polecenie prowadzącego	- demonstruje zgrywanie przyrządów celowniczych na sprzęcie szkoleniowym zgodnie z zasadami bezpieczeństwa - wyjaśnia znaczenie prawidłowej postawy i ochrony wzroku/słuchu	- analizuje wpływ postawy i rodzaju przyrządów celowniczych na poprawność celowania - rozpoznaje błędy w przykładowym wykonaniu i wskazuje korektę	- uzasadnia znaczenie poszczególnych zasad bezpieczeństwa i przewiduje konsekwencje ich naruszenia - analizuje czynniki wpływające na poprawność wykonania ćwiczenia szkoleniowego
Terenoznawstwo	- wskazuje główne kierunki świata i rozpoznaje podstawowe rodzaje map - wymienia podstawowe sposoby orientowania się w terenie	- wyznacza kierunki świata za pomocą kompasu lub GPS - orientuje mapę z pomocą charakterystycznych punktów terenowych	- wykorzystuje mapę, kompas/GPS i punkty terenowe do określenia położenia i kierunku marszu - dobiera mapę do prostego zadania terenowego	- planuje trasę przemarszu z uwzględnieniem punktów orientacyjnych i podstawowych ograniczeń terenowych - porównuje różne sposoby orientacji	- opracowuje i uzasadnia wariant trasy dla zadanych warunków - analizuje ryzyko błędów orientacji i proponuje sposób jego ograniczenia

V. Temat dodatkowy – profilaktyka zdrowotna

Zakres / temat	2 – dopuszczająca	3 – dostateczna	4 – dobra	5 – bardzo dobra	6 – celująca
Profilaktyka zdrowotna – wybrane zagadnienia	wymienia przykłady chorób cywilizacyjnych, źródeł stresu i uzależnień behawioralnych	- opisuje podstawowe sposoby zapobiegania chorobom cywilizacyjnym i ograniczania skutków stresu - rozpoznaje typowe sygnały wskazujące na potrzebę zwrócenia się po pomoc	- wyjaśnia związki między stylem życia a ryzykiem wybranych chorób - wskazuje bezpieczne i adekwatne źródła pomocy w sytuacji problemu zdrowotnego	- analizuje czynniki ryzyka i ochronne w przykładowych sytuacjach - proponuje działania profilaktyczne adekwatne do sytuacji	- opracowuje realistyczny plan działań profilaktycznych dla przykładowej sytuacji i uzasadnia jego elementy - ocenia wiarygodność przykładowych informacji dotyczących profilaktyki